

אם שיטה זו תוכנס לפעולה, יהיה עלינו, בשל-בים מסויימים, לשיפוט שיפוט חוזר חלק מהפרות שהבוקרים שפטו, כדי לבדוק ולהיווכח אם מת-קבלות התוצאות המצופות, ואם שיטה זו יכולה להחליף במלואה את השיטה של שיפוט על-ידי צוות שופטים. רק לאחר בדיקות אלה אפשר יהיה לאשר את השיטה של שיפוט עצמי על-ידי הבוקרים כשיטת שיפוט מהימנה.

דן קלי

השרות להזרעה מלאכותית

מרץ 1971

במחשב לפי התוכנית המוצעת, יבוצע שיקלול של כל תכונה בהשוואה לשיפוט הכולל, זאת אומרת, שבוקר המדרג את כל פרותיו בדירוג נמוך, הוא יהיה הממוצע, וכל תכונה מעל ממוצע זה תחשב כטובה, ונמוכה מהממוצע כגרועה. כך ייווצר מכנה משותף כללי, שיאפשר הערכת בנות הפרים מבלי להתייחס לשיפוט האבסולוטי. ובאשר לניסיון שבוצע, כפי שבר-ענן דיווח ב-מאמרו, נשפטו בשיטה זו על-ידי הבוקרים מספר ניכר של מבכירות במרחב „השרות להזרעה” והתוצאות היו זהות לאלה, שנמצאו על-ידי ועדת הטיפוח של „השרות”.

לשאלת מבחן גוף הפרה

(המפעל מקיים משק חלב של כ-500 פרות חול-בות, שמוצאן מדגיה, מגזעי הדג האדום, שחור לבן וג'רסי), שחלבה של הפרה הישראלית אינו טוב למוצרי התעשייה והיא אינה באה בחשבון בשביל משקם, בגלל אחוז השומן הנמוך שבחלב. במקום אחר מעיר המדוות: הפרה הישראלית — הולשטינית (נמנע מלומר — ישראלית-פריי-זית, ח.ע.) המצויה באיראן במספר גדול למדי, בולטת בעטיניה הגרועים ועד גרועים מאוד. הוא מציע להזמין את אנשי המחלקה לבקר של משרד החקלאות באיראן לביקור בהולנד, כדי להראותם את יתרונותיה של הפרה ההולנדית. לדבריו, יש עכשיו לאנשים אלה אוזן קשבת להצעה כזאת. עיקר השאלה — הוא המחיר לפרה, לפי ד"ר פרדווס — הם מוכנים לשלם 600—650 דולר בעד עגלה הרה, ציף נמל התעופה באיראן, כולל ביי-טוח. הם מוכנים גם לשלם קצת יותר בעד עגלות בעלות מוצא ומבנה משופר יותר. ועוד, המסחר עם ישראל מתנהל על יסוד חילופין וקבלת אש-ראי בתנאים נוחים, ויהיה עלינו (ההולנדים) למצוא פתרון גם לזה.

בסיומו של המאמר הערה אחרונה: אצלנו (בהולנד) — אנו שומעים בהזדמנויות שונות, שהפרה השחור-לבן הישראלית מתאימה יותר בשביל איראן, בגלל תנאי האקלים והסביבה של ישראל הזהים לאלה שבאיראן. אני מוכרח לציין

איראן, כארץ המייבאת בקר חלב, מעוררת התענינות רבה אצל הארצות הקלאסיות לייצוא בקר, כגון הולנד, ואחרות. בהקשר להתענינותם של ההולנדים לייצא בקר לאיראן פורסמה רשימה מעניינת* — כעין דוח — של מר וויל. ג'. פולסטר, איש ספר העדר ההולנדי, על ביקורו באיראן. הוא מדווח על המידע שקיבל בקשר לפיתוח משק החלב באיראן, על סיווריו במשקי חלב שונים ובמפעלי תעשייה של מוצרי חלב, ומסיים בהצעות ובאפשרויות, הנראות לו, להגדיל את חלקה של הולנד בייצוא בקרם, שחור לבן לשם.

לפי דבריו, עיבד המנהל הכללי של המחלקה לגידול בקר, ד"ר Ferdows, תכנית לפיתוח משק החלב לתקופה של 8 שנים, על-ידי ייבוא של 2,000 עגלות הרות מדי שנה. ד"ר פרדווס אמר, שלהבא ייעשה הפיתוח בהדרכה ובפיקוח של מחלקתו ותשומת לב יתרה ומיוחדת תוקדש כעת לאיכות החלב ולמבנה גוף הפרה, ולו אפילו ע"י ויתור מסוים על הכמות.

בין תיאוריו המפורטים על ביקוריו במספר משיקים, הוא משלב כמה הערות בנוגע לבקרנו באיראן, הראויות לתשומת לבנו. לדבריו, אמר לו אחד מבעלי מפעל גדול לתעשיית מוצרי חלב

* ב- De Keur Stamboek, פברואר 1971.

בשאלות פוריות, טיפוח ועוד

מצוינת ופוריותו משביעה רצון ומשתווה לממוצע של כל פרי האגודה. ממנו בוצעו ב־4 חודשים אלה 4,700 הזרעות.

מדיוני ועדת הטיפוח

אורך חיים. שוב הועלתה ההצעה להתחשב באורך חיים של העתודות, כתכונה טיפוחית ב־בחירת עגלים.

זה מספר שנים, שהקדמנו ברכיית עגלים מפרות צעירות, כבר בהמלטה השנייה, בנימוק — להקטין את המרווח בין הדורות, ועלידי זה להגדיל את ההתקדמות הגנטית. לפר נבחן צעיר אשר עולה במבחנו על פרים נבחנים זקנים, אינן יכולות להיות בנות מבוגרות. רק לפרים, שנבחנו לפני הרבה שנים, ורמתם הגנטית ירדה בינתיים — יחסית — בגלל ההתקדמות הגנטית המתמדת, יכולות להיות בנות עם מספר תחלובות רב. לפי מחקרים אמריקאיים נמצאה קורלציה גבוהה בין תגובה גבוהה של מבכירה ותגובת החיים שלה, כך שאפשר לסמוך על תגובת מבכירה כאמצעי ברור, — לערוך לפר מבחן לאורך חיים של בנותיו איננו מציאותי כלל וכלל, כי עד שמבחנו כזה יהיה בדינו, הפר כבר לא יהיה בחיים, וערכו הגנטי כמשיבית כבר יהיה נחלת העבר.

לפי המחקרים בארה"ב, התורשתיות של אורך החיים היא נמוכה מאוד ואין סיכוי עלידי ברור וטיפוח להתקדם בתכונה זאת.

הוצאת פרים. לאור המבחנים ל־122 יום ולאחר סיכומי התצוגות הוחלט בועדת הטיפוח להוציא את הפרים סייר, סברא, דגם, מרחב, תגר, רשי, אדון, זיו, טירון, עורג, חסיד, שאול.

מ„סברא“ הכינונו 3,000 מנות זירמה, שנוכל להוציאן לשימוש בשעת הצורך. גם מ„סייר“ נש־ארו 1,000 מנות בבנק הזירמה.

עגלים. בגלל פסילתם או יציאתם של 5 עגלים, לא יהיו בקיץ הבא מספיק פרים צעירים לעבודה. לעומת זה יהיו בעונת החורף הבאה יותר מ־20 פרים צעירים, מהם נצטרך לבצע הזרעות מבחן.

תוצאות ההתעברות

תוצאות ההתעברות ב־4 החודשים הראשונים של שנת תשל"א סוכמו, לפי בלתי־חוזרות 60—90 יום:

חודש	מספר ההזרעות	ב"ח 50—90	
אוקטובר	8,325 (7,974)	54.6	(49.2)
נובמבר	9,163 (7,954)	56.8	(58.4)
דצמבר	11,028 (10,302)	58.3	(59.8)
ינואר	10,611 (9,393)	66.3 (30—60)	(68.3)

בהשוואה לתש"ל : $3,504 + 10\% =$

בסוגרים : המספרים מתש"ל 1969/70

בתכניתנו לסכם את תוצאות ההתעברות בעד־רים הקיבוציים, לפי בדיקות הריון ל־4 חודשים אלה ולפרסמן. לכן, אנו שוב פונים לכל רכזי הענף, להחזיר ל„און“ את הדפים, בהם רשומות ההזרעות ובדיקות ההריון, ובזמן!

הפרים הנבחרים. בביקוש רב ביותר נמצאים הפרים : זמיר, דפני וצהל.

זמיר — נכנס לעבודה אחרי התצוגה באמצע נובמבר. תוך חודשיים וחצי בוצעה בזירמתו 7,000 הזרעות. זה מהווה שיא אצלנו. לאחר, שהוא גותן כמות גדולה של זירמה וגם פוריותה טובה, יכולנו לעמיד בדרישה הגדולה לכופתיות ממנו. דפני — כעת הפר הטוב ביותר בין כל הפרים הנבחרים בארץ. לצערנו פוריותו יותר נמוכה. בכל זאת בוצעו עם זירמתו, במשך 4 חודשים אלה, 5,000 הזרעות. ההתעברות מזירמתו היתה 7% מתחת לממוצע לגבי פרות ו־5% מתחת לממוצע לגבי עגלות.

צהל — ממשיך להיות פר מבוקש ; זירמתו

בהקשר לזה, בבטחון מוחלט, שהפרה שחור־לבן הישראלית מטופחת יתר על המידה בכיוון לייצור חלב על חשבון הקונסטיטוציה (דהיינו : פרה עדינה וחלשה. ח.ע.).

ח.ע.